143. Reménysugár az éjszakában

Bevezető ima gyanánt énekeljük a 44. számú éneket:

S csillag gyulladt a komor egen, mennyei fénnyel messze keleten.
Új esztendőben mi vigadjunk, Vízkereszt napján hálát adjunk!

I. Isten megvilágosítja, szeretetének fényével ragyogja be a lelket

Legutóbb – amikor a lélek szenvedésének a következményéről, a kiüresedésről elmélkedtünk, akkor szó volt arról is, hogy **a szellemi rész sötét éjszakája addig tart, amíg a lélek olyan szelíd és alázatos nem lesz, hogy már eggyé válhat Isten Lelkével a szeretetben való egyesülés olyan fokán, amelyet Isten irgalma akar neki juttatni.** Nyilván időbe telik, míg az ember – amennyire csak lehetséges – szelíd és alázatos lesz, mint Jézus, Aki azt mondta: „*Tanuljatok tőlem, mert én szelíd és alázatos szívű vagyok”* (Mt 11,29). Ez a tanulási állapot gyakran évekig tart, hogy a lélek valóban megtisztuljon, és az Istennel való egyesülés igazi és tartós legyen.

1. Tekinthetünk visszafelé, de ugyanakkor tekinthetünk előre is. De végül is nekünk mindig **a jelen pillanatban** kell elvállalnunk Isten nevelő tevékenységét, amellyel Magához szelídít bennünket, és hasonlóvá tesz az alázatos Jézushoz.

2. Ha most csendben mégis **visszafelé tekintünk,** akkor vegyük észre, hogy hányszor és hányszor szólt hozzánk az Úr, hányszor és hányszor szelídítgetett minket az Úr, ahogyan az édesanya tudja magához szelídíteni kis vadóc gyermekét, mondván: *Gyere, kicsim, gyere!* Ebben benne van az is, hogy kicsi vagyok, de az Úr kicsinye.

3. De **tekinthetünk előre is, a jövőbe,** hogy az Úristen hogyan fog majd nevelni, hogy egyre nagyobbak legyünk az Ő szemében is. Mint ahogyan *Jézus is növekedett korban, kedvességben, bölcsességben Isten és az emberek előtt* (Lk 2,52). Isten barátaitól, a szentektől megtanulhatjuk: **ez a tisztulási állapot gyakran évekig tart, hogy a lélek valóban megtisztuljon, és ez az Istennel való egyesülés igazi és tartós legyen.** Ahogyan tudunk röpke pillanatok alatt visszatekinteni az elmúlt évekre, úgy most ebben az ima-csendben tekintsünk előre – akár évekre is, vagyis arra az időre, amelyet az Úr szán nekünk –, hogy a lelkünk szelídüljön, és alázatossá, kicsivé legyen Őelőtte.

Amikor megszületik bennünk az a lelkület, hogy elfogadjuk a jövőnket, akkor ezt az élményt is át kell élnünk: elfogadjuk Istent, ahogyan Ő a jövőmben közelíteni akar hozzánk. Készséggel kitárjuk a lelkünket, és az Úr alázatos, szelíd szolgálóleánya szavát mondjuk: „*Legyen nekem a Te igéd szerint!”* (Lk 1,38). **Elvállaljuk a jövőnket Istenünk kezéből, és még inkább Istenünk szívéből.** Ez nagyon jó módszer! Bármekkora is legyen bennünk a lelki sötétség, tekintsünk a távolba, ahogyan az Úr mondja: *A messzeségbe tekintve majd felderül a szíved* (vö. Iz 60,5). Tehát hogy el ne vesszünk a hétköznapok szürkeségében és sötétségében, **most emeljük tekintetünket a végső Célra!** Utunk végén Isten áll. Kitárta a kezét felénk, kitárta a mennyei országának az ajtaját egyszülött Fia által, és most a szent szeretetben vonz magához. E**z** az **a reménysugár**, amelyet ma szeretnénk szemlélni, **engedni, hogy Isten a lelki életünk sötétségéből is világosságot teremtsen.**

4. Keresztes Szent János ugyanis beszél arról, hogy a sötét éjszakában vannak olyan szakaszok, amikor a lélek mintegy világosságra jut, „sötét, földalatti börtönéből” a napvilágra érkezik. „Isten reménysugarakat ad, a sötétségtől szenvedő lelket ugyanis megvilágosítja, szeretetének fényével beragyogja” (*A szellemi élet sötét éjszakája*, 7. fejezet).

Ezt az élményt Keresztes Szent János *A lélek sötét éjszakája* című művében így dalolja meg:

A LÉLEK DALA

1. Sötét nagy éjszakán,
A szeretet tüzében égve,
Ó boldog pillanat!
Kisurranék csöndben, titokban,
Mikor házam már elpihent.

2. Sötétben és biztosan,
Egy titkos lépcsőn, álruhában,
Ó boldog pillanat!
Sötétben és rejtőzve-bújva,
Mikor házam már elpihent.

3. A boldog éjjelen,
Titokban, hogy ne lásson ember,
S ne lássak én se mást,
Utamra egy tűz szórt világot:
Az, mely szívemben ég-lobog.

4. S irányította lépteim
Verő napfénynél biztosabban,
A helyre, hol már várt reám az,
Akit jól ismerék,
S hol rajta kívül nem volt látható más.

5. Ó éj, te hű vezér,
Ó éj, a hajnalpírnál kedvesebb vagy,
Ó éj, te egyesítéd
Szerelmesével a szerelmest,
Ki már az ő képére alakult.

6. Virágos keblemen,
Melyet számára féltve őrzék,
Álomba szenderült;
S én kedveskedőn,
Hűsítém őt cédrusgaly-legyezővel.

7. Mikor a hajnal lágy fuvalma
Borzolgatá hajfürtjeit,
Akkor szelíd kezével
Megsebesíté nyakamat
S én legott önkívületbe estem.

8. A boldogságnak mámorában
Feléje fordítottam arcomat,
S eltűnt előlem a világ...
És minden bút, gondot feledve,
Leroskadék a liljomok közé.

A sötét éjszakát Keresztes Szent János két könyvében is magyarázza: *A Kármelhegy útja*-ban és *A lélek sötét éjszakája*-ban. Ez a rövid elmélkedés csak ízelítő abból a sötét éjszakából, amelynek csodálatos kibontakozása az, hogy **a lélek egészen átadja magát Istennek, Isten pedig a léleknek.** Vágyódjunk erre a kölcsönös önátadásra a célba érkezés vágyával, hiszen tudom: Isten erre a gyönyörűséges egymásba olvadásra vezeti a lelket. Még nem érezzük a célba érkezés örömét, de tudjuk, hogy van Cél, ahová Isten meghívott!

5. A hosszútávfutók is tudják, hogy a verseny rendezői azáltal gondoskodtak a célba jutás lehetőségéről, hogy kijelölték a célt. A hosszútávfutó – olykor magányosan futja a pálya egy-egy szakaszát, mert a társait nem látja sem maga előtt, sem maga mögött – a célt sem látja, de mégis rendületlenül megy előre. Sőt, ahova (tudniillik a célba) a lábai még nem értek el, oda a lelke már előre tud menni, mintegy kimegy önmagából, és a célba érkezés, a győzelem örömét már előre ízlelgeti. Ez ad neki lendületet, kitartást. *A lélek dala* című versben Keresztes Szent János is azt mondja: **A lélek kimegy önmagából** akkor, amikor a *háza már csendben elpihent.* **Ez a kulcsszó!** Ez más, mint a hosszútávfutó zakatolása, monoton lépések erőltetése, hogy előrejusson. A lélek ugyanis akkor tud kimenni a házából, *ha csendben elpihen*, vagyis az érzékek, az értelem és az akarás tevékenysége elcsendesül.

6. Akkor most **próbáljuk mi is a testünket és a lelkünket csendre segíteni, hogy a lelkünk elpihenjen bennünk,** *mint a kisded anyja ölén* (vö. Zsolt 130,2). A lélek valójában még sötétségben, a hit homályában van. A célt még nem látja, de ahogyan csendben várakozik, a szívében egyszer csak észreveszi azt az égő fényt, amellyel a Kedvese jelzést ad neki, amellyel magához vezeti. A messzeségből jövő fény reménysugárt gyújt a lélek éjszakájában: „Ahová a magunk erejével vagy tehetetlenségével nem tudunk eljutni, a mi kedves jó Urunk mégis odasegít."

II. Isten a hajnali szellő szelíd ölelésével vonja a lelket a szívére

Szent János apostol azt mondja: *Isten világosság* (1 Jn 1,5). Szent Chromatius püspök pedig erről azt a következtetést vonja le: „Aki Istenben marad, az világosságban van, amint Isten is fényben van." Maradjunk tehát Istenben, s akkor a világosság, Isten ragyogó világa is körülvesz. Jézus ebben az értelemben is mondja tanítványairól: „*Ti vagytok a világ világossága"* (Mt 5,14). Erről Szent Chromatius püspök azt tanítja: „Az Úr a világ világosságának nevezi a tanítványait, mivel Ő maga, az örök és igazi Világosság világosítja meg őket." Így ők is világossággá lettek a sötétségben. Ahogyan a Hold – ez az élettelen égitest – sötét és kietlen, és mégis világít, mert a fényt a Naptól kapja, ugyanígy **a sötétségben lévő lelkünk is világossággá lesz, mert ráragyog Krisztus világossága.**

1. Szent Pál fogalmazza meg ezt a gondolatot: „*Valaha sötétség voltatok, most azonban világosság az Úrban. Úgy éljetek, mint a világosság fiai!"* (Ef 5,8.9) A sötét éjszaka világában a lélek megélheti: Isten nemcsak úgy ragyog rá, mint ahogyan a földalatti börtönbe besütő napfény megvilágítja az ott raboskodó foglyot, hanem sokkal inkább úgy, mint ahogyan valaki kiszabadul a sötét börtönből: Isten szabad világában fellélegezhet, **felszabadultan élhet.** Mint ahogyan a levegőt mélyen be tudjuk szívni, úgy fogadjuk egyre jobban a lelkünkbe Istennek ezt a szabad világát, ezt a ragyogó miliőt, ezt az isteni Fényt, Aki maga az Isten. Még ha most csak úgy élhetjük meg, hogy messziről sugárzik ránk, de akkor is tudhatjuk, hogy eljön hozzánk az Ő ragyogó világossága. **A szenvedélyektől, a gondolatoktól és a vágyaktól elcsendesült lelkünkbe pedig be tud hatolni, mert szabad utat készítettünk Neki.** Amikor a lélek ebben a földi életben Istent még csak úgy tudja megélni, mint Aki – bár távol van, de – reménysugarakat küld feléje, jelezvén: „Jövök hozzád, kedvesem!", akkor mégis fellélegezhet, mert már tudhatja, hogy érdemes kivárni a sötét éjszaka végét, amikor majd felszabadulhat a sötétség hatalmából.

2. Az Istentől érkező reménysugár nemcsak ezt a felszabadultságot ajándékozza a léleknek, hanem **az Istenben való elpihenés békéjét** is. A lélek valamiképpen már kezdi megérezni az Istenben való megnyugvás örömét. Kezdi megtapasztalni, hogy Isten is szívesen megpihen az ő szívén, és valamit már élvezhet az egymásban való elpihenés békéjéből is. Már nem kell

megfogalmaznia és kimondania: *Te énbennem, én tebenned* (vö. Jn 6,56), hiszen egyszerűen átéli ezt a gyönyörűséges valóságot, amelyet Isten ajándékoz neki.

3. A felszabadultság és a béke mellett ez **a gyönyörűség** lesz az a harmadik ajándék, amelyet az Isten által küldött reménysugár gyújt a lélekben, aki gyönyörűségét találja Isten barátságában.

Isten már az Ószövetségben kinyilatkoztatta: „*Gyönyörűség nékem az emberek fiaival lennem"* (Péld 8,31). De most már nem mondja, hanem adja is a léleknek ezt az isteni gyönyörűséget. A léleknek sem kell már így imádkoznia: „Uram, Te vagy az én gyönyörűségem!", mert a szavak segítségül hívása nélkül is megéli a gyönyörűségét Istenben. Gyönyörűséges ez az imaállapot, mert a lélek egyre jobban megéli: **Isten közli Önmagát vele.** Finomabban vonja őt a szíve közepébe, mint a hajnali szellő szelíd ölelése. Ez az a gyengéd ölelés, amelyről Keresztes Szent János *A sötét éjszaka dala* című versében beszél. Ettől a gyengéd öleléstől a lélek szinte belesemmisül az Úr szeretetébe. A világ és az érzések megszűnnek számára, feled most már mindent, **csak átadja magát a csendben az isteni Kedvesnek, Isten pedig őneki. Ez az Istennel való betöltődöttség megélése a szemlélődés.**

Minél tisztábban és áttetszőbben árad az isteni fény a lélekbe, annál jobban kiüresíti azt, hogy végül is semmi se maradjon benne, ami akadályozná Isten ragyogó fényességének a beáradását, hogy **Isten legyen a lélekben a minden.** A lélek ennél a pontnál ébred a keserű valóságra, mert érzi, hogy még mennyi akadálya van az Istennel való teljes betöltődöttségének. Lépten-nyomon tapasztalja, hogy a szelleme még nem tisztult meg egészen azoktól a hajlamoktól, amelyek lehúzzák. Abban a ragyogó világosságban – amellyel Isten betölti – látja, hogy még mennyi porszem van a lelkében. De nem veszíti el a kedvét, hanem a készséget szítja fel magában: „Még ha nem is tudom Istent egészen befogadni, még ha a sötétségben kell is járnom a lelki életem útján, akkor is **hajlandó vagyok teljes készséggel mindent befogadni, amit az Úr készítget a számomra."** (vö. Keresztes Szent János: *A szellemi rész sötét éjszakája,* IV. fejezet)

Nem veszíti el a türelmét, nem válik reménytelenné, mert

– az Istentől jövő reménysugár,

– a jövő látása,

– a kibontakozás tudása,

– a célba érés öröme,

– a győzelem biztos tudata erőt ad neki, hogy kitartson az úton, hogy kibírja ezt az állapotot, akármeddig tart is. **Tudja ugyanis, hogy Isten** ebben az imaszakaszban **meg akarja tisztítani őt, hogy azután a Vele való egyesülés igazán, egy örökkévalóságon át is tartós legyen.**

A 168. számú éneket imádkozzuk a világosság honába elérkezett Szűzanyáról:

Örülj, vigadj tisztaságban kivirágzott anyaság,
Kit körülvesz mennyországban az angyali sokaság.
Mária, mi Anyánk, mennyei Pátrónánk, bűnösökre nézz le ránk!